

Bezpečnostní pásy a zádržná zařízení pro děti

Publikováno: 6. 12. 2007

Jednou z ochran pasivní bezpečnosti osobních automobilů jsou bezpečnostní pásy a dětské zádržné systémy.

Pokusím se na základě zahraničních zkušeností a vědeckých rozborů ukázat na jejich možnosti zachránky života a na nedostatky používání těchto zádržných systémů v ČR.

Česká republika patří k zemím, v nichž je používání bezpečnostních pásů legislativně nařízeno vyhláškou FMV č. 99/1989 Sb., technické podmínky vybavení vozidel bezpečnostními pásy upravuje vyhláška MV č. 102/1995 Sb. Tato norma je závazná především pro vývozce, dovozce a servis vozidel.

Řidiči a spolujezdci jsou povinni dodržovat § 6 vyhlášky č. 99/1989 Sb., která říká: „Osoba sedící na sedadle povinně vybaveném bezpečnostním pásem, musí být tímto pásem řádně připoutaná“.

Toto ustanovení platí pro jízdu na všech komunikacích a pro všechny osoby sedící na sedadlech, která jsou bezpečnostními pásy vybavena (**tedy i pro osoby sedící na zadních sedadlech**).

Dne 1. července 2006 nabyla účinnost Novela zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích.

Používání dětských zádržných systémů

Novelou zákona č. 361/2000 Sb. v souladu se Směrnicí Rady č. 91/671/EHS ve znění Směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2003/20/ES se zavádí povinné používání dětských zádržných systémů při přepravě dětí na všech kategoriích pozemních komunikací.

Použití dětského zádržného systému je omezeno tělesnou výškou dítěte (do 150 cm) a jeho tělesnou váhou (do 36 kg.). Děti jejichž tělesné rozměry tyto parametry přesahují, musí užít bezpečnostních pásů. V souladu s normami EU řeší zákon i situaci, kdy je ve vozidle přepravováno více dětí, než kolik lze do vozidla umístit dětských zádržných systémů. V tomto případě musejí být „zbývající“ děti starší tří let připoutány bezpečnostními pásy; děti mladší tří let musejí být vždy přepravovány v dětském zádržném systému.

Citované směrnice EU v podstatě zakazují, resp. vůbec nepřipouštějí přepravu dětí mladších tří let ve vozidle, která nejsou vybavena alespoň bezpečnostními pásy.

Zákon tuto úpravu respektuje. Upravuje v souladu s citovanými směrnicemi EU, také **výjimky** z použití dětských zádržných systémů, zejména zdravotní důvody, přepravu dětí ve vozidlech bezpečnostních sborů při plnění služebních povinností, vozidlech požární ochrany, zdravotnické záchranné služby při poskytování zdravotní péče apod.

Dále nemusí být dítě v autosedačce při jízdě taxíkem v obci. Stejně však nesmí sedět vedle řidiče a musí být připoutáno bezpečnostním pásem. Další výjimka se až do 1.5.2008 vztahuje na vozidla zabezpečující přepravu dětí do mateřských nebo základních škol a na sportovní, kulturní nebo společenské akce, ovšem rychlost vozu je omezena maximálně na 70 km/h.

V §6 se také píše, že „Řidič motorového vozidla je povinen nepřepřevážovat ve vozidle kategorie M1 (pozn. red.: osobní automobily), N1, N2 nebo N3, které není vybaveno zádržným bezpečnostním systémem, dítě mladší tří let.“

Rozšíření použití dětských zádržných systémů na jízdu na všech pozemních komunikacích je nezbytné z hlediska ochrany života a zdraví dětí, neboť k úrazům a smrtelným úrazům dětí dochází častěji na pozemních komunikacích nižších kategorií, než jsou dálnice a silnice pro motorová vozidla.

Každoročně zahyne v automobilech v ČR více než deset dětí jen proto, že nebyly v sedačce. Nejde však jen o smrtelné úrazy, stovky dětí v sedačkách mají po nehodách mnohem lehčí zranění, další stovky správně upoutaných dětí drobné nehody přechkají zcela bez úhony. Právě proto má použití dětských sedaček v obci velký význam. Na dálnici samozřejmě také, ale při dopravní nehodě ve vysoké rychlosti dítě i v sedačce určitě utrpí nějaké poranění. Naopak ve městě a v obci při menších rychlostech zádržné systémy omezí důsledky dopravní nehody i menší kolize naprosto zásadně, často dítě vyvázne bez jakéhokoliv zranění. Nepodceňujte ani zdánlivě bezpečné popojíždění na parkovišti. Náhlé zabrzdění kvůli couvajícímu vozu z řady může způsobit nepřipoutanému dítěti poranění – vyrazí si zuby, udeří se o sedadlo před sebou atd.

Pozn. Ve výše uvedeném textu jsem použil několik faktů z různých webových stránek.

Argumenty k nutnosti používání bezpečnostních pásů a dětských zádržných systémů

- **K většině úrazů dětí u dopravních nehod v osobním automobilu dochází v intravilánu, a to i za relativně nízkých rychlostí a při jízdě na krátkou vzdálenost.** K velmi vážnými úrazům dochází zejména při dopravních nehodách, kdy dítě stojí v prostoru mezi předními sedadly a nebo je na klíně matky, což je situace v České republice velice obvyklá.
- Bezpečnostní pásy a zádržné systémy jsou nejvíce účinné (asi ze 43 %) při čelní srážce – podle dlouhodobých statistik asi 59 % z celkového počtu nehod je čelní srážka (samozřejmě mohou zachránit pouze do určité rychlosti a kinetické energii nárazu, přibližně do rychlosti 70 km/hod., tzn. **především v intravilánu**). Nad rozdílovou rychlost 70 km/hod. jsou již dynamické síly při nárazu tak veliké, že lidé umírají i v bezpečnostních pásích (poranění vnitřních orgánů atd.). Při „kutálení“ auta po srážce - asi celkem 14 % nehod, účinnost pásů je zde až 77 %.

Z toho je zřejmé, že bezpečnostní pásy a dětské zádržné systémy jsou nejvíce účinné při nižších rychlostech, **tzn. hlavně v intravilánu**, kde je nejvíce dopravních nehod.

Závěrem jedna poznámka - v demokratických státech je v parlamentech v naprosté většině případů bezpečnost silničního provozu brána jako jednoznačná priorita a z toho důvodu zde existují i parlamentní výbory pro bezpečnost silničního provozu. Příkladem může být Velká Británie, kde již delší dobu existuje Parlamentní výbor pro bezpečnost dopravy (PACT).

Několik rad, zásad a závěrů ohledně dětských sedaček a bezpečnostních pásů

Máte děti? Víte jak je správně přepravovat?

Dítě vždy přepravujte v autosedačce, která odpovídá věku dítěte. Autosedačky plní podobnou funkci jako bezpečnostní pás tzn. pevně podrží dítě v sedačce.

- sedačku nakupujte vždy s dítětem
- nechte si odborně předvést, jak ji správně upevnit do vozidla
- sedačka musí být pro dítě bezpečná, pohodlná a příjemná
- pokud kupujete již použitou sedačku, zkontrolujte, zda není poškozena a zda je přiložen návod k použití, sedačka musí být plně funkční
- když upevňujete sedačku do auta, přesně se řiďte přiloženým návodem
- kopii návodu na montáž sedačky si nechte trvale ve vozidle
- ujistěte se, zda je sedačka správně připevněna vždy, když ji chcete použít
- montáž sedačky Vám ulehčí úchytky ISOFIX, které jsou již součástí moderních vozidel. Montážní chyby při této technice jsou prakticky vyloučeny
- pokud je sedačka v autě správně upevněna, nedá se s ní téměř pohnout

Nejnebezpečnější situace při přepravě dítěte v osobním automobilu:

- dítě v náručí (zadní, přední sedadlo), při nárazu dítě nikdy neudržíte ale naopak ho rozmačkáte tíhou Vašeho těla. Při rychlosti 50 km/hod. a při váze dítěte 10 kg byste museli udržet ve svých rukou 300 kg!
- nepřipoutané dítě na předním a zadním sedadle,
- zádržný systém a aktivní airbag na předním sedadle
- dítě stojící vzadu mezi sedadly
- náraz při rychlosti 50 km/hod. bez dětské sedačky odpovídá pádu z výšky 10 m (3. poschodí budovy)
- bez odpovídající autosedačky nestačí dítě připoutat bezpečnostním pásem – ten může malé dítě zaškrtnout
- nezajištěné děti v autě umírají při nehodě 7x častěji než děti zabezpečené ve správné autosedačce.

Velmi závažnou otázkou je **správné používání bezpečnostních pásů**. Hlavní zásady jsou obvykle popsány v příručce automobilu, domnívám se však, že neuškodí zopakovat ty nejdůležitější:

1. Řidič má povinnost zkontrolovat upevnění bezpečnostních pásů u spolujezdců na předních ale i na zadních sedadlech.
2. Bezpečnostní pás musí být veden přes střed ramene, krátkým trhnutím zkontrolovat činnost samonavíjecích pásů, u pevných pásů dotažení tak, aby se za pás mohla vsunout jen dlaň ruky na plocho - volný pás nepomůže, může navíc zranit.
3. U samonavíjecích pásů nejdříve dotáhnout bederní pás a potom pás okolo těla vést rukou a dotáhnout přes střed ramene.
4. Vyzkoušet nastavení opěrek hlavy - temeno hlavy na střed opěrky. I špatně nastavená opěrka hlavy může zabít!
5. Dětské sedačky připevnit a dítě uvázat přesně podle návodu výrobce této sedačky.
6. Bezpečnostní pásy udržovat v čistotě a občas provádět jejich kontrolu.

Zkušenosti ze zahraničí

Mezinárodní srovnání používání bezpečnostních pásů:

- více viz: [Mezinárodní rozbor používání bezpečnostních pásů](#)
- více viz: [Rozbor účinnosti bezpečnostních pásů](#)

Závěr

Naše republika se několik let drží mezi státy s nejhoršími výsledky v oblasti bezpečnosti silničního provozu, v některých obdobích byla dokonce na posledním místě států OECD!.

více viz: [Hloubková analýza mezinárodního srovnání dopravní nehodovosti v ČR](#)